

частково вирішити проблему існування так званих «квазіпублічних» товариств. А також частково позитивна динаміка приросту капіталу на фондовому ринку [4].

Проблемним залишається питання прозорості ринку цінних паперів, відсутності достатнього рівня інформування вкладників та складна соціально- економічна та політична ситуація, що в свою чергу гальмує економіку, відлякує вкладників та в цілому заважає якісному впровадженню нових фінансових інструментів. Іншою не менш важливою проблемою є слабка юридична техніка головного тематичного Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», в якому подекуди не були враховані рекомендації міжнародної спільноти, а його трактування може породжувати викривлене розуміння думки законодавця.

Бібліографічні посилання:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/436-15>.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/conv/page>.
3. Гостюк В.І. Цивільно-правові договори з цінними паперами за законодавством України: Автореферат дис. к.ю.н. К. 2005. 20с
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав інвесторів: Закон України від 07.04.2015 № 289-VIII URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/289-19>.

Німець Олена Михайлівна,
адвокат, старший партнер ПАО
«Консенсус»

Нагорна Олена Олександрівна,
викладач кафедри цивільного права
та процесу
факультету підготовки фахівців для
підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

БАНК ЯК СТОРОНА БАНКІВСЬКОГО ПРАВОЧИНУ

Важлива роль в процесі відродження та розвитку економіки України відводиться банківській сфері. Основні принципи функціонування банківської системи України на початку ХХІ століття реалізуються за наступними стратегічними напрямками:

РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВОВІДНОСИН В СФЕРІ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- зростання рівня концентрації банківського капіталу;
- створення умов для збільшення обсягів кредитування реального сектору економіки;
- організація та забезпечення ефективної діяльності Українського банку реконструкції та розвитку, універсальних та спеціалізованих банків;
- зміцнення ресурсної бази комерційних банків;
- розвиток конкуренції на ринку банківських послуг;
- удосконалення системи нагляду за діяльністю банків;
- врегулювання в установленому порядку процедури банкрутства банків;
- удосконалення порядку реалізації заставленого майна з метою захисту інтересів кредиторів;
- удосконалення банківського законодавства тощо.

На тлі перспектив розвитку сфери банківської діяльності роль цивільних правочинів важко переоцінити. Запропоноване дослідження є орієнтиром як банкам так і послугаодержувачам для розуміння юридичних категорій та особливостей запровадження правочинів при наданні банківських послуг. Правове регулювання підприємництва потребує адекватної регламентації як у сфері функціонування горизонтальних відносин (правового статусу учасників, режиму належного їм майна, договорів, що укладаються ними тощо), що забезпечуються нормами приватного права, так і в сфері державного регулювання цієї діяльності (державної реєстрації, ліцензування, квотування, економічної конкуренції тощо), що забезпечується нормами публічного права.

Реформування цивільного законодавства обумовлене необхідністю економічного розвитку держави, призвело до оновлення інституту правочину, від філологічного прочитання *negotium* до сутності окремих юридичних конструкцій. З досить широкого кола правомірних дій, що вчиняються за участю банківських установ, цивільні правочини, що безпосередньо регулюють належне здійснення банківських операцій, відіграють важливу роль у 16 формуванні капіталу, а вціл сприяють розвитку фінансового сектора економіки країни. Роберт Т. Кіосакі та Шарон Л. Летчер, досліджуючи проблему фінансової свободи зазначали, що навколо нас досить багато речей які нам зрозумілі, які ми бачимо своїми очима. Але існує те, що ми не можемо побачити і що є досить важливим - це правочин, фінансова угода, ринок, управління, фактори ризику, гроші тощо . Дійсно, розуміння зазначених економічних та правових категорій не лежить на поверхні, проте є досить важливим для багатьох учасників суспільних відносин, а відтак потребує глибокого та зваженого науково-практичного дослідження. Латинський термін *negotium* (заняття, справа; діяльність, особливо комерційна) це загальне поняття, що охоплює у першу чергу дозволені відплатні конкретні юридичні дії (угоди, правочини) любого роду, а в подальшому і процесуальні засоби. Односторонні правочини називалися *negotiuma strikti iuris*, у той час як *negotium bonae fidei* інколи мали

зобов'язання для уповноваженої особи. Проте, *negotium* не було лише технічним поняттям для загальноприйнятого абстрактного поняття юридичної дії. Про будьяку справу римляни могли сказати - *in ipso negotio* (у ході справи, у процесі). Тим самим у Древньому Римі поняття *negotium* об'єднувало досить широкий спектр юридичних дій, що породжували певні правові наслідки для їх учасників. Наближеним до *negotium* є латинське *contractus* - дозволена угода, що визнана цивільним правом як підстава зобов'язальних відносин між сторонами. Проте, правова конструкція *contractus* вужча за *negotium*. Для *contractus* характерним є як об'єктивний елемент (*causa*), тобто дозволена правом економічна ціль, яку переслідують сторони, так і суб'єктивний елемент (*convencio, consensus, pactio*).

У статті 202 ЦК України правочином визнається дія особи, спрямована на набуття, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків. Відомо, що дії як юридичні факти завжди мають вольовий характер і поділяються на правомірні та протиправні. Правочини - це вольові та правомірні дії, безпосередньо спрямовані на досягнення правового результату, а саме на набуття, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків. Викладений українською мовою юридичний термін «правочин» вказує на правомірність дії, що вчиняється і тим самим формує наше уявлення про його зміст, який носить правовий характер. У минулому, як і тепер, інститут правочину завдяки своїй значимості та актуальності викликав підвищений інтерес вчених - цивілістів. Питання теорії цивільного правочину в різні часи досліджували такі відомі науковці як М. Агарков, Д. Боброва, М. Брагинський, В. Вітрянський, Д. Генкін, О. Дзера, Д. Мейер, І. Новицький, І. Перетерський, Н. Рабінович, Р. Халфіна, В. Шахматов, банківського правочину не може бути лише особливості спеціального статусу відповідного суб'єкта. Проблема застосування правочинів у банківській діяльності приділяється значна увага у наукових працях М. Агаркова, В. Белова, С. Вільнянського, В. Вітрянського, Р. Карімулліна, Л. Єфімової, Б. Завідова, В. Луця, Л. Новоселової, О. Олійник, Є. Осіпова, Є. Павлодського, С. Сарбаша, К. Флейшиц, О. Шерстобітова, Г. Шершеневича, О. Ерделевського.

Як правило, зміст більшості цивільних правочинів складає певний економічний інтерес. Зрозуміло, що правочини, які регулюють відносини у банківській діяльності мають майновий характер. Термін "банківські правочини" автор розглядає лише в контексті тих правових дій, які обумовлені цивільною дієздатністю банківської установи та вчиняються на підставі спеціального дозволу (ліцензії НБУ). При цьому, організаційно-засновницькі правочини, що спрямовані на встановлення відповідного статусу банківської установи та цивільні правочини, що забезпечують належну господарську діяльність банку, не підпадають під поняття «банківські правочини».

Бібліографічні посилання:

1. http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/MONOGRAFIJ_2011/BEZKLYBUY_2005
2. http://www.law.nau.edu.ua/images/Nauka/Naukovij_jurnal/20...008/Bezklubij_49.pdf
3. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0

Татаренко Валерій Анатолійович,
заступник начальника
Шевченківського РВ у м. Дніпро
ГУ ДМС України в
Дніпропетровській області

ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ ЛІЗИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В основу визначення правового поняття лізингу, його класифікації покладають різні за суттю економічні та юридичні критерії. Тому лізинг розглядають як кредитні відносини, вид фінансування, лізингову угоду як кредитну операцію, а лізингову діяльність як галузь інвестиційної діяльності. Інші вбачають в лізингу крім цих правовідносин заставу, позику та інші правовідносини. Однак, більшість авторів визначають правову природу лізингу як цілісну трьохсторонню угоду, яка має ознаки договорів купівлі-продажу, позики, кредиту, оренди, інвестиції та інших [1, с. 121].

У чинному законодавстві та спеціальній літературі термін «лізинг» вживається також у кількох значеннях: як вид суспільних (господарських) відносин; як господарська діяльність; як господарська операція; як договір.

Деякі автори розглядають лізинг як майновий кредит, де лізингодавець є кредитором, власником, що здає майно в оренду, а лізингонвий орендар - користувачем, що взяв у оренду згідно з договором майно на певний строк. Проте, з таким визначенням важко погодитись, оскільки лізинг тут розглядається лише як вид кредиту, тобто як вид договірної зобов'язання. Не можна не погодитись із О.В. Трофімовою, яка відзначає, що лізингові операції, є комплексом організаційних, фінансових та майнових відносин, що вимагають відповідного комплексного нормативного регулювання, і тому, лізинг не можна зводити до звичайного договору майнового найму (його різновиду) [2, с. 126].

А.О. Золковенр та Т.Е. Беялов вбачають у лізингу сукупність певних процедур між суб'єктами лізингової діяльності, за якими